

ΝΟΜΟΣ: Αριθ. 551/ 31 Δεκεμβρίου 1914/8 Ιανουαρίου 1915

Περί ευθύνης προς αποζημιώσιν των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργασιών ή υπαλλήλων

I. Γενικαί προϋποθέσεις αποζημιώσεως.

1. Ατύχημα εκ βιαίου συμβάντος, επερχομένου εις εργάτη ή εις υπάλληλον των εν τω άρθρω 2 εργασιών και επιχειρήσεων εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, παρέχει εις τα, κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου δικαιούμενα πρόσωπα, δικαίωμα αποζημιώσεως απέναντι του κυρίου της επιχείρησης, εάν η εις τον παθόντα εκ του ατυχήματος προελθούσα διακοπή της εργασίας διήρκεσε πλέον των τεσσάρων ημερών, εξαιρουμένης μόνο της περιπτώσεως, καθ ήν ο παθών εκ προθέσεως προεκάλεσε το επελθόν ατύχημα.

2. Εις την κατά το άρθρον 1 αποζημιώσιν υποχρεούνται οι εργοδότες οικοδομών και άλλων τεχνικών έργων οι κύριοι επιχειρήσεων διεξαγομένων εις παντός είδους βιομηχανικά και βιοτεχνικά εργοστάσια, εργαστήρια, άλλους τόπους εργασίας ή συνεργεία, εν οίς γίνεται χρήσις μηχανικών εργαλείων οι κύριοι επιχειρήσεων μεταφοράς δια γης ή ύδατος, φορτώσεως, εκφορτώσεως και αποθηκείσεων παντός είδους οι κύριοι των μη περιλαμβανομένων εν άρθρω 1 του ΒΩΜΑ' νόμου της 21 Φεβρουαρίου 190 επιχειρήσεων ορυχείων και λατομείων, ως και πάσης εν γένει επιχείρησης ή εκμεταλλεύσεως εν αις κατασκευάζονται ή χρησιμοποιούνται εκρηκτικά ή τοξικά ύλαι, ή γίνεται χρήσις μηχανής, κινουμένης δια δυνάμεως άλλης, πλην της του ανθρώπου ή του ζώου. Εις την αυτήν αποζημιώσιν υποχρεούται το Δημόσιον και παν ενα γένει νομικόν πρόσωπο, απασχολούν απ' ευθείας εργάτες ή υπαλλήλους εις εργασίας ή επιχείρησης, περί των το εδάφιον 1 του άρθρου τούτου.

II. Έκτασις αποζημιώσεως, υπολογισμός, δικαιούμενα πρόσωπα.

3. Η κατά το άρθρον 1 αποζημιώσις: 1. Εν περιπτώσει πλήρους διαρκούς ανικανότητας, περιλαμβάνει εξ ετών μισθούς και δεν είνε κατωτέρα των τριών χιλιάδων δραχμών' εάν δε το σύνολον των μισθών των εξ ετών υπερβαίη τας εξ χιλιάδας δραχμάς, προστίθεται εις το ποσόν των εξ χιλιάδων το εν τέταρτον της τοιαύτης υπερβάσεως. - 2) Εν περιπτώσει μερικής διαρκούς ανικανότητας, περιλαμβάνει εις το εξαπλάσιον του ποσού καθ' ο ηλαττώθη ή δύναται να ελαττωθή το ετήσιον εκ μισθού εισόδημα του παρόντος, ουδέποτε δε είνε ολιγώτερον των δραχμών πεντακοσίων επί ελαττώσεως δε υπερβαινούσης τας τρεις χιλιάδας δραχμάς, προστίθεται εις το ποσόν των τριών χιλιάδων το εν τέταρτο τοιαύτης υπερβάσεως. - 3. Εν περιπτώσει πλήρους προσκαιρού ανικανότητας, μη παρατεινομένης πέραν των δύο ετών, είνε ημερησία και ίση προς το ήμισυ του μισθού, τον οποίον ελάμβανεν ο παθών κατά την ημέραν του ατυχήματος' καταβάλλεται δε από της πέμπτης μετά το ατύχημα ημέρας, ή από της ημέρας του ατυχήματος, προκειμένου περί ανικανότητος διαρκεσάσης πλέον των δέκα ημερών. Μετά την παρέλευσιν των δύο ετών, η ανικανότης θεωρείται διαρκής και το καταβληθέν λόγω προσκαιρού ανικανότητος ποσόν εκπίπτει εκ του ποσού της δια διαρκή ολικήν ανικανότητα, κατά τον παρόντα νόμον, προσηκούσης αποζημιώσεως. -4. Εν περιπτώσει μερικής προσκαιρού ανικανότητος, μη παρατεινομένης πέρα των δύο ετών, είνε ημερησία και ίση προς το ήμισυ της ελαττώσεως, την οποία εξ αυτής υφίσταται ή δύναται να υποστή ο μισθός, ον ελάμβανεν ο παθών κατά την ημέραν του ατυχήματος, καταβάλλεται δε από της πέμπτης μετά το ατύχημα ημέρας, ή από της ημέρας του ατυχήματος, προκειμένου περί ανικανότητος διαρκεσάσης πλέον των δέκα ημερών. Μετά την παρέλευσιν των δύο ετών, η ανικανότης θεωρείται ως διαρκή και το καταβληθέν, λόγω προσκαιρού ανικανότητος, ποσόν εκπίπτει εκ του ποσού της δια διαρκή μερικήν ανικανότητα, κατά τον παρόντα νόμο προσηκούσης αποζημιώσεως. -5. Εν περιπτώσει θανάτου, περιλαμβάνει πέντε ετών μισθούς, ουδέποτε δε ολιγώτερον των δύο χιλιάδων πεντακοσίων δραχμών. Εάν δε το σύνολον των μισθών των πέντε ετών υπερβαίη τας πέντε

χιλιάδας δραχμάς, προστίθεται εις το ποσόν των πέντε χιλιάδων το εν τέταρτον της τοιαύτης υπερβάσεως.

4. Προς καθορισμόν της κατά τα ανωτέρω άρθρα προσημιώσεως το μεν έτος λογίζεται πλήρες, ο δε μισθός: α') προκειμένου μεν περί μαθητευομένων ή περί εργατών, μη συμπληρωσάντων το 21ον έτος, λογίζεται ίσος προς την αντιμισθία ετέρων εργατών ή υπαλλήλων του αυτού φύλου και της αυτής κατηγορίας, εκ των ολιγώτερον αμειβομένων, ουδέποτε όμως κατώτερος των πεντακοσίων δραχμών κατ' έτος' β') προκειμένου δε περί οιουδήποτε άλλου εργάτου, λογίζεται ίσος προς την υπ' αυτού και κατά τους προ του ατυχήματος δώδεκα μήνας πραγματικώς ληφθείσαν αντιμισθίαν είτε εις χρήματα είτε εις είδος. - Εάν κατά την περίπτωσιν β' της προηγουμένης παραγράφου ο παθών απησχολήθη επί χρονικόν διάστημα ολιγώτερον των δώδεκα μηνών προ του ατυχήματος, ως βάσις του υπολογισμού της αποζημιώσεως λαμβάνεται η πραγματική αντιμισθία, ήν έλαβεν από της προσλήψεώς ου, ηυξημένη κατά το ποσόν της αντιμισθίας, την οποίαν κατά το χρονικόν διάστημα, το απαιτούμενον προς συμπλήρωσιν του προ του ατυχήματος δωδεκαμήνου, ηδύνατο ούτος να λάβη επί τη βάσει της μέσης αντιμισθίας εργατών ή υπαλλήλων της αυτής κατηγορίας κατά ειρημένον χρονικόν διάστημα. - Εάν η εργασία δεν είνε διαρκής, ο ετήσιος μισθός υπολογίζεται τόσον επί τη βάσει της αντιμισθίας της υπό του παθόντος ληφθείσης κατά το διάστημα της απασχολήσεώς του, όσον και επί τη βάσει των απολαβών του παθόντος κατά το προς συμπλήρωσιν του προ του ατυχήματος δωδεκαμήνου χρονικό διάστημα. -Εάν κατά τας χρονικάς περιόδους, περί των τα προηγούμενα εδάφια, ο παθών έμεινεν άνευ εργασίας, εκτάκτως ή δι' αιτίας ανεξαρτήτους της θελήσεώς του, συνυπολογίζεται δια το χρονικόν τούτο διάστημα ο κατά μέσον όρον μισθός των εργατών ή υπαλλήλων, των απασχοληθέντων κατά το χρονικό διάστημα της τοιαύτης ανεργίας..

5. Η κατά τας περιπτώσεις 3 και 4 του άρθρ. 3 καταβλητέα αποζημιώσις οφείλεται δι' όλας ανεξαιρέτως τας ημέρας και πληρώνεται κατά τας διατάξεις του νόμου ΔΛ' της 24 Ιανουαρίου 1912 και του προς εκτέλεσιν αυτού Β. διατάγματος της 24 Σεπτεμβρίου 1912, προκειμένου περί εργασιών και επιχειρήσεων υπαγομένων εις τον ΔΛ' νόμον. Κατά του εργοδότου των τοιούτων εργασιών ή επιχειρήσεων επιβάλλονται αι του άρθρου 2 του ΔΛ' νόμου ποιναί, εν περιπτώσει αδικαιολογήτου καθυστερήσεως της πληρωμής τοιαύτης αποζημιώσεως, τελεσιδικώς επιδεδικασμένης ή συμβατικώς αναγνωρισθείσης. - Αλλοδαποί δικαιούνται εις πληρωμήν της κατά τας περιπτώσεις 3 και 4 του άρθρου 3 αποζημιώσεως μόνον εφ' όσον διαμένουν εν Ελλάδι, εν δε τη περιπτώσει 5 του αυτού άρθρου, μόνον εφ' όσον διέμενον εν Ελλάδι κατά τον χρόνον του δυστυχήματος. - Δια συμβάσεως μετά της Πολιτείας του αλλοδαπού, συναπτομένης υπό τον όρον της αμοιβαιότητος, δύνανται να αναγνωρισθώσιν υπέρ του αλλοδαπού, δια τας περιπτώσεις των αριθμών 3, 4 και 5 του άρθρου 3, όμοια προς τα του ημεδαπού δικαιώματα.

6. Εν περιπτώσει θανάτου του παθόντος, η κατά το άρθρον 3, περίπτωσις 5, αποζημιώσις περιέρχεται εις τους συγγενείς αυτού, ως εξής: - 1. Ο επιζών σύζυγος, εάν ο παθών δεν κατέλιπέ τινα των εν τοις επομένοις εδαφίοις οριζομένων συγγενών, λαμβάνει ολόκληρον την αποζημιώσιν. - Ο επιζών σύζυγος, συντρέχων μεν μετά κατιόντων, λαμβάνει τα δύο πέμπτα της αποζημιώσεως των λοιπών τριών πέμπτων διανεμομένων μεταξύ των κατιόντων, κατά τα κατωτέρω περί κατιόντων οριζόμενα' συντρέχων δε μετ' ανιόντων λαμβάνει το ήμισυ της αποζημιώσεως, του ετέρου ημίσεως διανεμομένου μεταξύ των ανιόντων κατά τα κατωτέρω περί ανιόντων οριζόμενα συντρέχων δε μετ' αδελφών, λαμβάνει τα τρία πέμπτα, των λοιπών δύο πέμπτων διανεμομένων μεταξύ των αδελφών, κατά τα κατωτέρω περί των αδελφών οριζόμενα. - Ουδέν δικαίωμα έχει ο μετά το ατύχημα γενόμενος σύζυγος του παθόντος. -2) Το μετά την αφαίρεσιν του μεριδίου του επιζόντος συζύγου ποσόν της αποζημιώσεως ή, μη υπάρχοντος συζύγου, ολόκληρος η αποζημιώσις περιέρχεται εις τους κατωτέρω οριζομένους συγγενείς του παθόντος. α') Εάν ο παθών κατέλιπε νόμιμα ή ανεγνωρισμένα ή φυσικά, επί γυναικός, τέκνα, ή άλλους κατιόντας, ζώντας εις βάρους αυτού, πάντας δε αγάμους και, προκειμένου περί αρρένων, ηλικίας κατωτέρας των 21 ετών, ή οιασδήποτε ηλικίας κατιόντας, ανικάνους προς εργασίαν, ένεκεν σωματικού ή διανοητικού ελαττώματος, ο Ειρηνοδίκης προσδιορίζει δι' αποφάσεώς του κατά την κρίσιν του την μερίδα των υπάρχόντων ανικάνων προς εργασίαν, το δε υπόλοιπον διανέμεται εξ ίσου εις πάντας τους λοιπούς. Εις το ήμισυ του ούτως

αναλογούντος ποσού της αποζημιώσεως δικαιούνται τα άρρενα τα άγοντα ηλικίαν μεταξύ 18 και 21 ετών και τα άγαμα θήλεα τα υπερβάντα το 21ον έτος της ηλικίας των' το δε έτερον ήμισυ διανέμεται μεταξύ των λοιπών προς επαύξησιν της μερίδος των και, εάν τοιούτον δεν υπάρχωσι, διανέμεται εις τους άλλους, κατά τα κατωτέρω, δικαιουμένους. β') Εάν ο παθών δεν κατέλιπε τους κατά το προηγουμένον εδάφιον δικαιουμένους κατιόντας ή κατέλιπε μόνον τοιούτους δικαιουμένους εις το ήμισυ της αποζημιώσεως, περιέρχεται εις τους απομένοντας και ζώντας εις βάρος του παθόντος ανιόντος. γ') Εν ο παθών δεν κατέλιπε κατιόντας ή ανιόντας, δικαιουμένους κατά τας προηγουμένας περιπτώσεις α' και β', κατέλιπεν όμως αδελφούς αγάμους και άγοντας ηλικίαν κατωτέραν μεν των 18 ετών, προκειμένου περί αρρένων, κατωτέραν δε των 21 προκειμένου περί θηλέων, ή άγοντας οιανδήποτε ηλικίαν, ανικάνους όμως προς εργασίαν, ένεκα σωματικού ή διανοητικού ελαττώματος, το διαθέσιμον ποσόν της αποζημιώσεως περιέρχεται εις τα πρόσωπα ταύτα, εάν έξων εις βάρος του παθόντος, διανεμόμενον μεταξύ αυτών, κατά τα περί κατιόντων ορισθέντα. δ') Εάν ο παθών δεν κατέλιπε σύζυγον ή άλλον εκ των ανωτέρω απαριθμηθέντων συγγενών ή προκειμένου περί αλλοδαπών ούτοι δεν διέμενον εν Ελλάδι κατά τον χρόνον του δυστυχήματος, ή εάν δεν διενεμήθη μεταξύ αυτών ολόκληρος η αποζημίωσις, το διαθέσιμον ποσόν της αποζημιώσεως επιδιώκεται δικαστικώς ή εξωδίκως υπό του Υπουργού της Εθνικής Οικονομίας και κατατίθεται παρά τη Εθνική Τραπέζη της Ελλάδος εις έντοκον λογαριασμόν και εις πίστωσιν του "Ταμείου Προνοίας υπέρ των Εργατών". - Ως προς τας δια την εφαρμογήν του άρθρου τούτου αναγκαίας πιστοποιήσεις τηρούνται αι διατάξεις του άρθρου 128 του λογιστικού νόμου περί συντάξεων.

7. Ο υπεύθυνος εις αποζημιώσιν υποχρεούται προσέτι να πληρώνη τα ιατρικά και φαρμακευτικά έξοδα, και τα έξοδα νοσηλείας, δια την κηδείαν του παθόντος, δραχμάς εξήκοντα. - Ο παθών δύναται ο ίδιος να εκλέξη ιατρόν και φαρμακοποιόν' δικαιούται όμως ο εις αποζημιώσιν υπόχρεος να διορίση δι' απλής επιστολής, θεωρουμένης υπό του Ειρηνοδίκου, ιατρόν, όστις επισκέπτεται καθ' εβδομάδα τον παθόντα επί παρουσία του θεράποντος ιατρού, ειδοποιουμένου προς τούτο προ μιας ημέρας δια συστημένης επιστολής' αν ο παθών αρνήται να δεχθή την επίσκεψιν, ο Ειρηνοδίκης δι' αποφάσεως διατάσσει την αναστολήν της πληρωμής της αποζημιώσεως και της νοσηλείας' εάν οι ιατροί διαφωνήσουν, αποφαινεται ο Ειρηνοδίκης διατάσσει εν ανάγκη πραγματογνωμοσύνην. - Εν ουδεμίā περιπτώσει τα ιατρικά και φαρμακευτικά έξοδα ως και τα έξοδα νοσηλείας, δύναται εν συνόλω να υπερβαίνωσι τας εξ δραχμάς ημερησίας, ουδέ να πληρώνονται πέρα των δύο ετών. - Οι ιατροί, φαρμακοποιοί, διευθύνται κλινικών και πας καταβάλλον τα κατά το παρόν άρθρον έξοδα, δύναται να ενάγουν απ' ευθείας τον προς αποζημιώσιν υπόχρεον.

III. Ασφαλιστικά μέσα.

8. Εις τας κατά το άρθρον 2 εργασίας και επιχειρήσεις, καθ' ας μεσολαβούσιν εργοδόται ή υπεργολάβοι, η κατά το άρθρον 1 αποζημίωσις βαρύνει, αλληλεγγύως μετά του κυρίου της επιχειρήσεως, τον υπεργοδότην ή υπεργολάβον, δικαιουμένου του καταβαλόντος εις αναγωγήν, κατά τας διατάξεις του αστικού δικαίου. - Εάν όμως το ατύχημα συνέβη εις εργασίας ή επιχειρήσεις εκτελουμένας δια λογαριασμόν του Δημοσίου ή άλλου νομικού προσώπου, αλλά δια παραχωρήσεως ή εργολαβίας, η αποζημίωσις οφείλεται μόνον υπό του αναδόχου ή του εργολάβου ή υπεργολάβου, ή, επί πλειόνων αναδόχων, εργολάβων και υπεργολάβων, υπό πάντων των προσώπων τούτων αλληλεγγύως κατά τους όρους του προηγουμένου εδαφίου.

9. Πάσα κατά τον παρόντα νόμον αξίωσις του παθόντος ή των αντ' αυτού δικαιουμένων προσώπων εξασφαλίζεται δια προνομίου επί της κινητής ή ακινήτου περιουσίας του υποχρέου φυσικού η νομικού προσώπου, πλην του Δημοσίου. Το προνόμιον τούτο έπεται των προνομίων του άρθρου 940 Πολιτ. Δικονομίας και συντρέχει μετά των προνομίων των άρθρων 941 και 991 αριθ. 2 Πολ. Δικονομίας.

IV. Βεβαίωσις ατυχημάτων και εκδίκασις αγωγών.

10. Ο εργοδότης των εν άρθρω 2 εργασιών και επιχειρήσεων, ένθα συνέβη ατύχημα του άρθρου 1, ή ο αναπληρωτής αυτού, υποχρεούται, αν τούτο προκαλέση ανικανότητα πλέον της εβδομάδος, να βεβαιώση εντός δέκα πέντε ημερών από του ατυχήματος, εγγράφως και ενόρκως, ενώπιον του Ειρηνοδίκου του τόπου του ατυχήματος, μετά δύο αυτοπτών μαρτύρων αν υπάρχωσι τούτοι, τας λεπτομερείας του ατυχήματος, την ημέραν, καθ' ην συνέβη, το όνομα και τον τόπον της καταγωγής του παθόντος. - Εντός της αυτής προθεσμίας και επιμελεία του εργοδότη, ο θεραπεύων ιατρός οφείλει να βεβαιώση ενόρκως και εγγράφως ενώπιον του αυτού Ειρηνοδίκου την κατάστασιν του παθόντος και την πιθανήν έκβασιν του παθήματος. - Επιβάλλεται πρόστιμον πενήτηντα μέχρι διακοσίων δραχμών εις τον υπαίτιον της παραλείψεως της κατά το άρθρον τούτο βεβαιώσεως.

11. Οι συγγενείς του παθόντος, αυτός ο παθών, παν μέλος εργατικής ενώσεως και πας άλλος ιδιώτης, δικαιούνται να ζητήσουν, όπως ενώπιον του αυτού Ειρηνοδίκου καταθέσωσιν ενόρκως ότι γνωρίζουν περί του ατυχήματος και των περιστάσεων υφ' ας εγένετο.

12. Η αποδεικτική δύναμις των κατά τα άρθρα 10 και 11 βεβαιώσεων απόκειται εις ελευθέραν κρίσιν του δικαστού του δικάζοντος περί της κατά τον παρόντα νόμον αποζημιώσεως, αντίγραφα δε των βεβαιώσεων τούτων χορηγούνται εις τον παθόντα ή τους συγγενείς του εφ' απλού χάρτου.

13. Αι εκ των διατάξεων του παρόντος νόμου απορρέουσαι αγωγαί υπάγονται, ανεξαρτήτως ποσού, εις την αρμοδιότητα του Ειρηνοδίκου της κατοικίας του εναγομένου ή του τόπου, όπου συνέβη το ατύχημα.

V. Γενικά διατάξεις.

14. Πάσα συμφωνία, αντικειμένη αμέσως ή εμμέσως εις τας διατάξεις του παρόντος νόμου είνε άκυρος, εφ' όσον μειώνει τας υποχρεώσεις του εργοδότη.

15. Αι κατά τον παρόντα νόμον απαιτήσεις ούτε συμψηφίζονται, ούτε κατάσχονται, ούτε εκχωρούνται, πάσα δε κατάσχες ή εκχώρησις είνε αυτοδικαίως άκυρος. - Τα πληρεξούσια, τα επιδοτήρια, τα αντίγραφα, τα εξοφλητήρια, η κατά το άρθρον 7 επιστολή και βεβαίωσις, αι αποφάσεις και τα παντός είδους διαδικαστικά ή εκτελέσεως ή άλλα, συνεπεία του παρόντος νόμου, συντασσόμενα έγγραφα γράφονται εφ' απλού χάρτου, και δεν υποβάλλονται εις άλλο τι τέλος.

16. Οι παθόντες εξ ατυχήματος του άρθρου 1, δυναμένου ν' αποδοθή εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου, ως και τα αντ' αυτών κατά τας διατάξεις του άρθρου 6 δικαιούμενα πρόσωπα, έχουσι το εκλεκτικόν δικαίωμα ν' ασκώσιν είτε την εκ του παρόντος νόμου, είτε την εκ του κοινού αστικού δικαίου προσήκουσαν αυτοίς προς αποζημιώσιν αξίωσιν το αυτό ισχύει και δια την περίπτωσιν καθ' ην το ατύχημα επήλθεν εν εργασία ή επιχειρήσει εν η εν ετηρήθησαν αι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας και ένεκα της μη τηρήσεως τούτων. - Η υπό των αυτών προσώπων αίτησις ή αποδοχή των κατά το άρθρον 7 οφειλομένων εξόδων μόνον ουδέποτε δύναται να ερμηνευθεί ως δηλούσα επιλογήν της κατά τον παρόντα νόμον αποζημιώσεως. - Εν περιπτώσει επιλογής της κατά τον παρόντα νόμον αποζημιώσεως, τα αυτά πρόσωπα διατηρούσι την κατά το κοινόν αστικόν δικαίον προσήκουσαν αυτοίς αξίωσιν εναντίον του υπαιτίου του ατυχήματος προσώπου, εφ' όσον αυτό είνε διάφορον του κατά τον παρόντα νόμον προς αποζημιώσιν υποχρέου. - Εάν ο υπόχρεος εις αποζημιώσιν αποδείξη ότι το ατύχημα επήλθεν εξ αμελείας του παθόντος, ο δικαστής έχει το δικαίωμα να μειώση, κατά την κρίσιν του το ποσόν της, κατά το άρθρον 3, οφειλομένης αποζημιώσεως, αλλ' ουχί κατωτέρω του ημίσεως αυτού. Αμέλεια υφίσταται μόνον, εάν ο παθών, αδικαιολογήτως, κατά την κρίσιν του δικαστού, παρέβη διατάξεις ισχυόντων νόμων ή διαταγμάτων περί των όρων ασφαλείας ή κανονισμών περί αυτών, εκδοθέντων υπό της αρμοδίας δημοσίας αρχής ή εκδοθέντων με την υπό του κυρίου της επιχειρήσεως, επικυρωθέντων δε υπό της αρχής, εφ' όσον οι κανονισμοί είναι ανηρτημένοι κατά τρόπον ευανάγνωστον εις καταφανή μέρη του τόπου της εργασίας. Η κατά το εδάφιον τούτο μείωσις δε χωρεί, εάν συντρέχη περίπτωσις τις εκ των εν τη πρώτη παράγραφο του παρόντος άρθρου οριζομένων.

17. Πάσα εκ του παρόντος νόμου αξιώσις παραγράφεται μετά τριετίαν από του ατυχήματος' απέναντι όμως εργοδότη, μη συμμορφωθέντος προς τας διατάξεις του άρθρου 10, χωρεί μόνον η κοινή παραγραφή. - Η παραγραφή των αξιώσεων των αντί του παθόντος, κατά τας διατάξεις του άρθρου 8, δικαιουμένων προσώπων, άρχεται από του θανάτου του παθόντος.

18. Δεν ισχύουσιν αι διατάξεις του νόμου τούτου προκειμένου: 1) περί εργατών μεταλλείων, μεταλλουργείων κ.λπ., εφ' όσον δι' αυτούς ισχύουσιν αι ειδικαί διατάξεις του νόμου ΒΩΜΑ' της 21 Φεβρουαρίου 1901, ως ετροποποιήθη δια του ΓκΠΑ' νόμου της 7 Ιανουαρίου 1912, 2) περί εργατών θαλάσσης δια τους οποίους ισχύουσιν αι διατάξεις του νόμου ΓΣΚς' της 7 Ιουλίου 1907 περί Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου, και 3) περί υπαλλήλων και εργατών σιδηροδρομικών εταιρειών, αίτινες ίδρυσαν ταμεία συντάξεων, συμφώνως προς τας διατάξεις του νόμου ΓΣΚ' (υπ' αριθ. 3220) της 9 Ιουνίου 1907 περί του ταμείου συντάξεων του προσωπικού της Εταιρείας Σιδηροδρόμων Πειραιώς - Αθηνών - Πελοποννήσου, και μόνον εφ' όσον τα ταμεία ταύτα χορηγούσι σύνταξιν εις τον εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής ταύτης ατυχήσαντα εργάτην ή υπάλληλον, και εφ' όσον η σύνταξις αύτη κεφαλοποιουμένη, κατά την κρίσιν του δικαστού, συμπληροί το κατά τον παρόντα νόμον καταβλητέον ποσόν αποζημιώσεως' άλλως δικαιούται ο παθών να ζητήση κατά τον νόμον τούτον, την συμπλήρωσιν του ποσού.

19. Τα κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου επιβαλλόμενα πρόστιμα, εισπράττονται κατά τας διατάξεις των νόμων περί εισπράξεως των δημοσίων εσόδων και κατατίθενται παρά τη Εθνική Τραπέζην της Ελλάδος εις έντοκον λογαριασμόν και εις πίστωσιν του "Ταμείου Προνοίας υπέρ των εργατών". - Δι ειδικού νόμου θέλουσι κανονισθή τα της διαθέσεως του κεφαλαίου τούτου. - Αι προς εφαρμογήν του νόμου τούτου, απαιτούμεναι διατάξεις ορίζονται δια Β. διατάγματος. - Η ισχύς του νόμου άρχεται από της πρώτης Φεβρουαρίου 1915.